

Skattereformen af 1912.

Af

Adolph Jensen.

I de 10 Aar fra 1903 til 1912 er Danmarks Skattesystem undergaaet en Række gennemgribende Forandringer. I saa Henseende træder Tiaaret i stærk Modsætning ikke alene til den nærmest foregaaende Tid, men i Virkeligheden til største Delen af det 19de Aarhundrede. Ikke saaledes at forstaa, at det 19de Aarhundrede var uden Udvikling paa Skattevæsenets Omraade; men efter 1797 (Toldforordningen) og 1802 (Ordnningen af de direkte Skatters System) var vor Skattepolitik ført ind i et fast Spor, og de Tilfælde, hvor man i Aarhundredets Løb betraadte nye Veje, er snart talte; det vigtigste var vel nok det, der skete i Treserne ved Omordningen af de kommunale Skatter.

Ved Overgangen til det 20de Aarhundrede stod Staten med et Skattesystem, bestaaende af faste Skatter paa Jord og Bygninger, ingen personlig Skat, en allerede stærkt forældet Toldlov, en Række Forbrugsafgifter, en Arveafgift med forholdsvis moderate Satser og en Stempelafgift, som der ikke var rørt ved i over en Menneskealder. Kommunerne havde dels

faste Skatter paa Grund og Bygninger, dels personlige Skatter af lidet udviklet Type.

I Reformperiodens første Afsnit (1903) ophæves de gamle faste Skatter til Staten (Hartkornsskatterne og Bygningsafgiften) og erstattes med en Ejendomsskat af moderne Snit, en Ejendomsskyld, der rammer baade By- og Landejendomme, rammer dem paa ensartet Maade efter periodiske Vurderinger, saaledes at Skatten bliver elastisk. Ved Siden af denne Modernisering af Skatterne paa fast Ejendom indfører man personlig Skat til Staten. Man giver Ejendomsskylden saa lav en Skattesats, at dens Provenu kun delvis ækvi- valerer de ophævede Hartkornsskatter og Bygningsafgiften; Resten — og det den større Part — tager man gennem en Indkomst- og Formueskat, der paa- lignedes progressivt for Indtægten og proportionalt for Formuens Vedkommende. Samtidig omformer man de kommunale Skatter, men her gaar man mindre radikalt til Værks. De kommunale Hartkornsskatter paa Landet ophæves ikke paa én Gang, men de afløses efterhaanden gennem en længere Aarrække (indtil 1925) med Ejendomsskyld af samme bevægelige Art som Statens. For Bykommunernes Vedkommende paabydes der end ikke en saadan successiv Omdannelse af de faste Ejendomsskatter til en bevægelig; der gives kun Kommunerne Ret til at indføre kommunal Ejendomsskyld, og det viser sig, at kun Halvdelen af Købstæderne benytter denne Ret. Hvad Kommunernes personlige Skatter angaar, havde København allerede siden 1861 haft en egentlig Netto-Indkomstskat, medens de øvrige Kommuner lignede »efter Formue og Lejlighed«. Denne sidste Ligningsmaade søger man nu ved

Loven af 1903 at bringe ind under nogenlunde ensartede Regler, idet det fastsattes, at det ved kommunal Vedtægt kan bestemmes, at der ved Skatteligningen skal tages Hensyn til Indtægtens Art m. m. Tillige indføres der kommunal Skat af Aktieselskaber, der gives Regler for interkommunal Beskatning, og man tager et principielt vigtigt Skridt i Retning af en ændret Fordeling af de offentlige Udgifter ved at tilstaa Kommunerne et betydeligt Statstilskud. — Endelig bringer 1903 Spørgsmaalet om Tienden til Afslutning, idet man gaar til en Tvangs afløsning af denne gamle Afgift, en Afløsning, der giver fuld Erstatning til Tiendeejerne og gennem en lang Aarrække paabyrder Statskassen et ikke ringe økonomisk Offer.

Den næste Etape i Tiaarets Reformen paa Skatte-lovgivningens Omraade falder i 1908. Dette Aar bringer først og fremmest den nye Toldlov. Ved den gøres der Ende paa en Mængde Urimeligheder og Misforhold, opstaaede i Aarenes Løb ved at Udviklingen var løbet fra den gamle Tarif af 1863; dernæst formindskes Tolden paa en Række af de store Forbrugsartikler, medens den forhøjes for en Del Luksusvarer; med Hensyn til Beskyttelsestolden gaar man ved denne Lov endnu et Skridt videre paa den Vej, man først slog ind paa i 1797, og hvor man fortsatte i 1863, nemlig i Retning af en almindelig Nedsættelse af Beskyttelsen; endelig gøres der i noget større Udstrækning end før Anvendelse af Værditold. I Forbindelse med den nye Toldlov omordnes Roesukkerbeskatningen og Spiritusbeskatningen. Sukkerafgiften moderniseres ved Delingen i en Produktions- og en Raffineringsafgift og ved Skattens Udmaaling gennem

Polarisation; Beskyttelsen nedsættes noget. I Spiritusbeskatningen indføres en Ekstraskat paa »det kulørte Brændevin«, det vil sige en Afgift, der rammer den Sprit, der anvendes til Forskæring af Vin m. m., eller som Tilsætning til og ved Fabrikation af Kognak, Likører o. l. — Samtidig med Toldloven faar vi i 1908 en ny Lov om Arveafgift; man gaar over til at beskatte de enkelte Arvelodder ved stigende Satser efter Loddens Størrelse og Slægtskabets Fjernhed.

Aaret 1909 bringer en Forhøjelse af Indkomst- og Formueskatten til Staten i Anledning af de forøgede Forsvarsudgifter. Endvidere maa til dette Aars Skatte-lovgivning henregnes Værdistigningsafgiften i Anledning af Udvidelsen af Esbjerg Havn.

I 1910 følger en Omordning af den københavnske Indkomstskat. Denne Skat var oprindelig proportional med Nettoindtægten, kun med Moderation for de laveste Indtægter; Skattesatsen var efter Loven bevægelig fra Aar til Aar indenfor et Maksimum af 3 0/0; faktisk paalignedes Skatten dog med denne Procent hvert Aar fra 1880 og indtil 1903, da Skatteprocenten fikseredes til 2½ 0/0. Ved den nye Lov i 1910 indføres Progression efter Rateprincippet; der fastsættes en Skatteskala, som vel formelt betegner Skattens normale Højde, men der aabnes Mulighed for at gaa til Forhøjelse af Skattesatserne, — og disse er allerede nu 40 0/0 højere end efter Lovens Skala. — Foruden Loven om den københavnske Indkomstskat bringer Aaret 1910 Jernbaneskylden, en Specialafgift, der ganske vist er uden større finansiel Betydning, men som har principiel Interesse, idet den — ligesom Afgiften i Anled-

ning af Esbjerg Havn -- anvender Værdistigningsprincippet. Endvidere Afgiften af Motorvogne.

Med 1911 indledes det Kompleks af Stats-Indtægtslove, som efter en Række Underskuds-Aar paany skal bringe Balance i Regnskabet. Først de to Love om Stempelafgift og om Tinglæsningsafgifter, der dels gaar ud paa en almindelig Revision af den ældre Lovgivning paa dette Omraade, dels paa en Forhøjelse af Statens Indtægt af de paagældende Afgifter. Dernæst den saakaldte Forlystelsesskat, der deles mellem Stat og Kommune, saaledes at sidstnævnte faar en Tredjedel. Endvidere Afgiften paa Tobaksdyrkning, der dog ikke tilsigter direkte at give Statskassen en ny Indtægt, men kun at forhindre, at den ved Toldforhøjelsen paa Raatobak af 1908 hidførte Stigning i Prisen paa indenlandsk Tobak udnyttes til Skade for Statskassen. Endelig Forhøjelsen af Statsbanetaksterne, der næppe kan ses under noget andet Synspunkt end som en Skattelov.

Vi er nu naaet frem til 1912, da det efter langvarige Forhandlinger og stærke Brydninger lykkes Regeringen at gennemføre sidste Del af Finansreformen ved Vedtagelsen af de Love, hvis Indhold vi skal gøre nærmere Rede for i det følgende, nemlig Lovene om Indkomst- og Formueskattens Forhøjelse og Omordning, om Forhøjelse af Ølskatten og Brændevinsskatten, om Indførelse af en Stempelafgift paa Cigaretter, om Forhøjelse af Stempelafgiften paa Klasselotteriets Sedler og om Forhøjelse og Omordning af Totalisatorafgiften.

Reformen af de direkte Statsskatter i 1903 tilsigtede ikke i første Omgang at skaffe Statskassen større Ind-

tægt. Formaålet var dels en Omlægning af Skattebyrden, dels at erstatte de gamle faste Afgifter med Skatter paa bevægeligt Grundlag, men dette sidste maa naturligvis i Længden — efterhaanden som Ejendomsværdierne, Formuen, Folkemængden og Befolkningens Indtægt forøges — føre til en Stigning i Skatternes Udbytte.

Retormen af de indirekte Skatter i 1908 tilsigtede heller ikke som Helhed at stille Statskassen gunstigere. Tværtimod var der paaregnet en meget betydelig Nedgang i Toldbeløbet som Følge af den nye Tarif, en Nedgang, som kun delvis opvejedes ved Merudbytte af Arveafgiften og ved den nye Afgift paa Spiritus til Forskæring.

Samtidig med den Indtægtsnedgang, der skyldtes Toldtarif-Forandringen, fulgte vigende Konjunkturer med mindsket Omsætning og som Følge deraf yderligere forringet Toldindtægt; og da Staten netop havde forøget sit ordinære og ekstraordinære Udgiftsbudget meget betydeligt (Lønningslove, sociale Love, Bankkraket o. s. v.), var det blevet uomgængelig nødvendigt at skaffe forøgede Indtægter af varig Natur. Dette er sket ved Finansreformen af 1911—12. De foran omtalte Stats-Indtægtslove, der gennemførtes i 1911, paaregnedes at tilføre Statskassen en aarlig Merindtægt af op imod 8 Mill. Kr., hvoraf mindst Halvdelen ved Forhøjelsen af Statsbanetaksterne (se nærmere dette Tidsskrift 1911, Side 427 ff.). De i Aar vedtagne Love paaregnes at give Statskassen en Indtægtsforøgelse af rundt regnet 10 Mill. Kr. aarlig — et Beløb, som nu antages at være tilstrækkeligt til at bringe Balance i Regnskabet.

Regeringens Forslag omfattede, da de fremsattes ved Begyndelsen af Rigsdagssamlingen 1911—12, følgende Punkter:

1) Forhøjelse af Indkomstkatten	2,6	Mill. Kr.
2) Forhøjelse af Formueskatten	1,4	—
3) Omordning af Selskabsbeskatningen	0,5	—
4) Forhøjelse af Ølskatten	2,5	—
5) Forhøjelse af Brændevinsafgiften	3,1	—
6) Cigaretbeskatning	0,7	—
7) Forhøjelse af Posttakster	0,3	—
8) Ændring af Takster for Bekendtgørelser i Statstidende		
9) Ligning af et årligt Beløb paa Sparekasserne til Dækning af Udgifterne ved Sparekassetilsynet		
10) Bevarelse af Kultolden, som ifølge Toldloven af 1908 skulde bortfalde fra 1. Jan. 1913	0,9	—
11) Inddragelse af de fire Femtedele af det hidtidige Statstilskud til Kommunerne	1,2	—

Da Indkomst- og Formueskatten til Staten indførtes i 1903, havde begge Skatter ret moderate Satser og en ikke alt for stærk Progression. Efter Fradrag af det skattefrie Minimum skulde der svares Indkomstskat efter en Skala, der begyndte med 1,3 % for Indtægter under 2000 Kr. og steg til 2,5 % for Indtægter paa 100000 Kr. og derover. Formueskatten havde ingen Progression, idet den opkrævedes med 0,6 p. m. af alle skattepligtige Formuer. Det var imidlertid ikke vanskeligt at forudse, at naar Staten først havde faaet en Indkomst- og Formueskat, vilde den Idyl, der kendetegnes ved de nævnte beskedne Skattesatser, ikke vedvare længe. Idyllen varede dog til 1909, da »Forsvarsskatten« forhøjede Satserne for alle Indtægter over 3000 Kr. og skærpede Progressionen saa meget, at Skalaen kom til at slutte med 4,0 %

for Indtægter paa 100000 Kr. og derover. Samtidig forhøjedes Formueskatten for alle Formuer paa mindst 15000 Kr.; den proportionale Formueskat omdannedes saaledes til en progressiv, dog kun med tre Trin; af under 15000 Kr. skulde vedblivende svares 0,6 p. m., af Formuer paa 15—30000 Kr. skulde svares 0,8 p. m. og af Formuer paa 30000 Kr. og derover 1,0 p. m.

Dette var den første Omgang, Skatteskruen blev drejet. Anden Gang, Skruen sattes i Bevægelse, blev der gjort et Forsøg paa at gøre Skatteskalaen mere rationel, samtidig med at Satserne forhøjedes. Efter det Regeringsforslag, der fremsattes i Efteraaret 1911, skulde Skatteprocenten for Indtægter, der efter Fradrag af skattefrit Minimum og Børnefradrag ikke oversteg 1000 Kr., være 1,5 $\frac{0}{0}$, medens der for Indtægter over 1000 Kr. skulde anvendes en Rateskala i Lighed med den, der benyttes i den nye københavnske Indkomstskat. Efter Forlaget skulde det sidste Trin i Skalaen være Indtægter paa 100000 Kr. og derover, og saadanne Indtægter skulde svare 5226 Kr. af de 100000 Kr. og 6,1 $\frac{0}{0}$ af Resten. Et lignende Princip foresloges bragt i Anvendelse overfor Formueskatten: Formuer paa højst 15000 Kr. skulde svare 0,8 p. m., Formuer paa 15—30000 Kr. skulde beskattes med 12 Kr. af de 15000 og 1,2 p. m. af Resten, endelig skulde Formuer paa over 30000 Kr. svare 30 Kr. af de 30000 og 1,6 p. m. af Resten.

Det lykkedes ikke at gennemføre Forslaget om Rateskalaen, hvilket efter Forf.'s Mening maa beklages, da man ved Anvendelsen af dette Princip utvivlsomt kan opnaa en jævnere Stigning og undgaa iøjnefaldende Urimeligheder, som klæber ved enhver progressiv

Skatteskala efter det almindelige Trinsystem. Folketinget akcepterede ganske vist Rateskalaen og vilde endog have den anvendt i videre Udstrækning overfor Formueskatten, men ved den Overenskomst, der i Rigsdagssamlingens sidste Dage bragte den hele Finansreform frelst i Land, bibeholdt man den ældre Form for Skalaerne, men naturligvis med nogen Forhøjelse af Satserne. Skalaerne deltes i to Afdelinger, saaledes at »Forsvarsskatten« opføres særskilt. Det var Ønsket om at faa Forsvarsskatten udskilt som en særlig Tillægsskat, der bevirkede, at man maatte bibeholde Skatteskalaernes hidtidige Form. Satserne er efter den vedtagne Lov følgende:

Indtægt:	Den almindelige Skat	Forsvarsskatten	Til-sammen
Under 1000 Kr.	1,4 ⁰ / ₁₀	—	1,4 ⁰ / ₁₀
1000 til under 2000 Kr.	1,5 —	—	1,5 —
2000 — 3000 —	1,6 —	—	1,6 —
3000 — 4000 —	1,8 —	0,3 ⁰ / ₁₀	2,1 —
4000 — 5000 —	1,9 —	0,4 —	2,3 —
5000 — 6000 —	2,0 —	0,4 —	2,4 —
6000 — 8000 —	2,1 —	0,5 —	2,6 —
8000 — 10000 —	2,3 —	0,6 —	2,9 —
10000 — 15000 —	2,4 —	0,7 —	3,1 —
15000 — 20000 —	2,6 —	0,8 —	3,4 —
20000 — 30000 —	2,7 —	0,9 —	3,6 —
30000 — 40000 —	2,8 —	1,0 —	3,8 —
40000 — 50000 —	3,0 —	1,1 —	4,1 —
50000 — 75000 —	3,2 —	1,3 —	4,5 —
75000 — 100000 —	3,3 —	1,3 —	4,6 —
100000 — 200000 —	3,4 —	1,5 —	4,9 —
200000 Kr. eller derover	3,5 —	1,5 —	5,0 —
Formue:			
Under 15000 Kr.	0,65 p. m.	—	0,65 p. m.
15000 til under 30000 Kr.	0,70 —	0,20 p. m.	0,90 —
30000 — 100000 —	0,75 —	0,40 —	1,15 —
100000 — 200000 —	0,80 —	0,40 —	1,20 —
200000 Kr. eller derover .	0,85 —	0,40 —	1,25 —

Sammenlignet med de første Skattesatser (i Loven af 1903) betyder de nu vedtagne Skalaer en ikke ringe Forhøjelse af den personlige Skat til Staten. Det var i sin Orden, at man til at begynde med gik forsigtigt til Værks; en Skat, der er saa vanskelig at manøvrere som en Netto-Indkomstskat, bør holdes lav, indtil den er godt indarbejdet. Det er ikke mindre i sin Orden, at Skatten forhøjes, naar Apparatet er kommet i god Gænge og Staten har Brug for større Indtægter. At den sidstnævnte Betingelse var til Stede nu, er der ingen der vil bestride; mere tvivlsom stiller Sagen sig vel med Hensyn til det førstnævnte Moment, — men herom nærmere i det følgende. Skatteskalaernes (baade Indkomst- og Formueskattens) Forandringer er ogsaa gaaet i den rigtige Retning: en Skærpelse af Progressionen. Medens de mindste Indtægter kun har faaet Skattesatsen forøget fra 1,3 % til 1,4 %, er Satsen for de højeste Indtægter steget fra 2,5 til 5,0 %. De mindste Formuer, som efter Loven af 1903 betalte 0,6 p. m., faar nu Satsen forhøjet til 0,65 p. m.; for de største Formuer bliver Skatten fremtidig 1,25 p. m.

Forskellen mellem Skattesatserne 1903 og 1912 kan maaske bedst anskueliggøres ved et Par Eksempler. Lad os tage 4 Familiefædre med Aarsindtægt 1200, 5000, 25000 og 200000 Kr. Vi gaar ud fra, at de to første er uden Formue, medens den tredje har Halvdelen af sin Indtægt fra Formue og den fjerde udelukkende har Formueindtægt; endvidere forudsætter vi, at Formuerne forrentes med 4 %. Ved Beregningen er der ikke taget Hensyn til Fradrag af foregaaende Aars Skat, hvorimod vi for alle fire Personer forudsætter et Fradrag af 1000 Kr. (Hovedstadens skattefri

Fradrag + Fradrag for 2 Børn under 15 Aar). Skatteberegningen for disse fire Personer giver følgende Tal:

	Efter Loven af 1903		Efter Loven af 1912	
	Skatte- beløb Kr.	Øre pr. Kr.	Skatte- beløb Kr.	Øre pr. Kr.
A. 1200 Kr. (Ingen Formue)	2,00	0,217	2,80	0,233
B. 5000 Kr. (Ingen Formue)	64,00	1,28	96,00	1,92
C. 25000 Kr. (Halvdelen Renteindtægt).....	691,50	2,77	1254,03	5,02
D. 200000 Kr. (Alt Rente- indtægt).....	7975,00	3,99	16200,00	8,10

Forskellen mellem A's Skat efter de to Love er ganske ubetydelig, medens D's Skat er bleven mere end fordoblet. Efter Loven af 1903 betalte B af hver Krone 6 Gange saa meget som A, efter Loven af 1912 8 Gange saa meget; C betalte efter de to Love henholdsvis 13 og 22 Gange saa meget som A for hver Kronens Indtægt og D henholdsvis 18 og 35 Gange saa meget. Om den Progression, Skatteskalaerne nu indeholder, er passende, er det ørkesløst at diskutere; den progressive Skat er jo overhovedet efter sin Natur vilkaarlig, og man vil aldrig naa til Enighed om, hvor Grænsen bør drages mellem tilstrækkeligt og for meget.

Vi maa her indføje et Par Bemærkninger om Skatteskalaernes tekniske Bygning. Som foran nævnt, havde det utvivlsomt været heldigt, om man havde akcepteret Regeringens Forslag om Indførelse af Rate-systemet; man vilde da have undgaaet nogle Urime-

ligheder, som misklæder de nye Skalaer. Men ogsaa uden at benytte Ratesystemet vilde man, ved at indføre flere Trin i Skalaen og ved at kombinere Indkomstskattens to Afdelinger (den almindelige Skat og Forsvarsskatten) mindre vilkaarligt, kunne have tilvejebragt mere jævne Overgange. I Indkomstskatteskalaen af 1903 forøgedes Skatteprocenten med $\frac{1}{10}\%$ for hvert Trin (1,3—1,4—1,5—1,6 osv.); ved Forsvarsskatten er det samme Tilfældet undtagen ved de to sidste Trin, hvor Forøgelsen er $\frac{2}{10}\%$. Da de to Afdelinger af Skatten benytter samme Trindeling, fik man efter 1909 som Regel Spring paa $\frac{2}{10}\%$, kun ved de sidste Trin $\frac{3}{10}$, og ved 3000 Kr., hvor Forsvarsskatten begynder, $\frac{4}{10}$. Uagtet man i den sidste Lov har forøget Antallet af Skalaens Trin fra 13 til 17, er der dog nu 4 Spring paa $\frac{3}{10}$, 1 paa $\frac{4}{10}$ og 1 paa $\frac{5}{10}$ (det sidste ved 3000 Kr.), men disse Spring er for store i Forhold til det Beløb af 50 Kr., der er fastsat som Interval mellem de Summer, hvoraf Skatten beregnes. Lad os tage et Par Eksempler, hvor vi regner med et skattefrit Fradrag af $800 + 200 = 1000$ Kr.

(Se omstaaende Oversigt).

Naar man forøger sin Indtægt fra 7950 til 8000 Kr., bliver der, efter at Skatten er betalt, henved 28 Kr. tilovers af de 50 Kroners Forøgelse; forøger man Indtægten fra 14950 til 15000 Kr., levner Skatten af de 50 Kr. kun ca. $6\frac{1}{2}$ Kr. Men værre er det, at en Indtægtsforøgelse fra 29950 til 30000 Kr. paa Grund af Skattespringet bliver til et Tab paa henved 10 Kr., at de 50 Kroners Forøgelse fra 39950 til 40000 bliver til 70 Kroners Tab, at Tabet ved at avancere 50 Kr. fra 49950 udgør 148 Kr. o. s. fr. Det vil ses, at den,

Indtægt	Indkomstskat	Indtægt ÷ Skat	
		Kr.	Forskel Kr.
Kr. 7950	Kr. 180,70	7769,50	+ 27,70
8000	203,00	7797,00	
9950	259,55	8690,45	+ 30,55
10000	279,00	9721,00	
14950	432,45	14517,55	+ 6,45
15000	476,00	14524,00	
19950	640,00	19309,10	+ 6,00
20000	684,00	19316,00	
29950	1042,20	28907,80	÷ 9,80
30000	1102,00	28898,00	
39900	1478,20	38421,80	÷ 68,00
39950	1480,10	38469,90	
40000	1599,00	38501,00	
40050	1601,05	38448,95	
49800	2000,50	47799,20	÷ 148,05
49850	2002,85	47847,15	
49900	2004,00	47895,10	
49950	2006,05	47943,05	
50000	2205,00	47795,00	
50050	2207,25	47842,75	
50100	2209,50	47890,50	
50150	2211,75	47938,25	

der har en Indtægt af 50150 Kr., ikke er saa godt stillet som den, der kun har 49950; selv et Avancement af 200 Kr. betyder her — naar Skatten er betalt — en Tilbagegang af nogle Kroner.

Det maa naturligvis indrømmes, at den reelle Betydning af de her paapegede Urimeligheder er ringe; paa de Indtægtstrin, som her kommer i Betragtning, angives Indtægten i Praksis saa rundt, at Urimeligheden drukner i Unøjagtighed. Men alligevel er der noget utiltalende (og vel ogsaa upædagogisk) i, at Skatteskalaer med saadanne tekniske Mangler gaar ind i en

Lov*). Som allerede antydet, fandtes Mangler af denne Art ikke i Skatteskalaen af 1903, eller de var i hvert Fald langt mindre fremtrædende end efter den nu vedtagne Lov, fordi Springene i Satserne var mindre. Eksempelvis skal anføres følgende:

Efter Loven af	Indtægt Kr.	Indkomstskat Kr.	Indtægt ÷ Skat	
			Kr.	Forskel Kr.
1903.....	49950	1125,85	48824,15	} ÷ 0,15
	50000	1176,00	48824,00	
1909.....	49950	1664,30	48285,70	} ÷ 98,70
	50000	1813,00	48187,00	
1912.....	49950	2006,95	47943,05	} ÷ 148,05
	50000	2205,00	47795,00	

Skatteskalaens Forandring er det Punkt i Loven om Indkomst- og Formueskatten, der interesserer i første Linie. Men ved Siden heraf er der indført en stor Mængde Ændringer, hvoraf adskillige er ret betydningsfulde. Vi kan dog selvfølgelig i denne Oversigt alene holde os til Hovedpunkterne.

I nær Forbindelse med Skatteskalaen staar Spørgsmaalet om Fradragene. Efter Loven af 1903 udgjorde de skattefri Fradrag for alle Indtægter: 800 Kr. i København og Frederiksberg, 700 Kr. i Provinsbyerne og 600 Kr. paa Landet. Denne Regel har nu faaet den Tilføjelse, at 700 Kroners Fradraget fremtidig ogsaa skal gælde for Landkommuner, hvori der findes bymæssige Bebyggelser med over 2000 Indbyggere.

*) Heller ikke Formueskattens Skala er ulastelig. Hvis man regner med et Renteudbytte af 4 $\frac{1}{10}$, vil der, naar Skatten er betalt, være 587,31 Kr. tilbage af Udbyttet af 14900 Kr., men kun 586,60 Kr., naar Formuen er 15000 Kr. Af 29900 Kr. vil der blive 1169,09 Kr. til Ejeren, men af 30000 Kr. kun 1165,50 Kr., altsaa 3 $\frac{1}{2}$ Kr. mindre.

Fradraget for Børn under 15 Aar. der hidtil har udgjort 100, 85 og 70 Kr., henholdsvis for Hovedstaden, Provinsbyerne og Landkommunerne, bliver fremtidig ens over hele Landet, nemlig 100 Kr.

Hvad Formueskatten angaar, har det hidtil efter Loven af 1903 været saaledes, at de Personer, der ikke betaler Indkomstskat, er fritagne for at svare Formueskat, naar Formuen ikke overstiger 3000 Kr. I Erkendelse af, at denne Grænse er lovlig lav, havde Regeringen foreslaaet den forhøjet til 10000 Kr., Folketinget akcepterede dette Forslag, Landstinget ikke, og ved den endelige Overenskomst mødtes man saa paa Halvvejen, saaledes at den fremtidige Grænse bliver ved 6000 Kr.

Endnu et Par Spørgsmaal vedrørende Fradragsreglerne var stærkt fremme under Forhandlingerne paa Rigsdagen, uden at de hidtil gældende Regler dog sluttelig undergik nogen Ændring for disse Punktets Vedkommende. Først maa her nævnes det meget omtalte Regeringsforslag om Ophævelse af Reglen om, at det Beløb, Skatteyderen i det foregaaende Aar har betalt i personlig Skat, kan fradrages som skattefrit. Uagtet Fritagelsen for »Skat af Skatten« vistnok vanskelig kan begrundes rationelt, blev dog den hidtidige Regel paany indsat i Loven under Behandlingen paa Rigsdagen. — Med Hensyn til Reglerne om, hvad der skal henregnes til skattepligtig Formue, vedtog Folketinget den Ændring i det hidtil gældende, at Møbier, Husgeraad osv. kun skulde være fritaget for Formueskat indtil en Værdi af 15000 Kr. Landstinget vilde dog ikke gaa ind paa denne — efter Forf.'s Mening ganske rimelige — Begrænsning, og ved Over-

enskomsten udgik Ændringen, saaledes at ogsaa fremtidig alt Indbo (ogsaa Smykker og Kunstsager til en hvilken som helst Værdi) er fuldstændig fritaget for Formueskat.

Med Hensyn til Selskabsbeskatningen er Satsen for den Indkomstskat, der betales af Selskabets Nettoindkomst efter Fradrag af 4^{0/0} af Aktie- eller Andelskapitalen, forhøjet fra 2 til 3^{0/0}. Efter Loven af 1903 er Forbrugs- og Produktionsforeninger kun skattepligtige, naar den Virksomhed, der er Foreningens Hovedøjemed, udstrækkes udover Medlemmernes Kreds. Efter Regeringens Forslag skulde den nævnte Begrænsning for Skattepligten bortfalde for Forbrugsforeningernes Vedkommende, men Ændringen blev udstemt i Folketinget, og den hidtidige Regel gælder altsaa fremdeles for Forbrugsforeninger. Derimod gennemførtes en Ændring om, at Produktionsforeninger (Foreninger sigtende til Bearbejdelse, Forædling eller Salg af Medlemmernes Produkter) skal være undergivet Skattepligt for den Del af deres Virksomhed, der bestaar i Detailsalg fra Butik. Endvidere er udtrykkelig inddragne under Skattepligt: gensidige Forsikringsforeninger, som overtager Forsikringer uden Forpligtelse til Deltagelse i det gensidige Ansvar, samt Foreninger sigtende til Bearbejdelse, Forædling eller Salg af andre end Medlemmernes Produkter.

Den nye Lov indfører væsentlige Ændringer i Reglerne om Skattepligten for de til en Husstand hørende Personer. Efter Loven af 1903 beskattedes Familieoverhovedet af hele Husstandens Indtægt, og til Husstanden henregnedes den med Manden samlevende Hustru samt de af Familieoverhovedet øko-

nomisk afhængige Børn, for saa vidt de ikke har egen Husstand. For den Hustrus Vedkommende, som har Særindtægt eller Særformue, kunde det i fornødent Fald forlanges, at hun af sine Midler skulde udrede den til hendes Særindkomst svarende Del af Skatten. Den nye Lov giver paa dette Punkt den mere liberale Regel, at hvis den skattepligtige oplyser, at den med ham samlevende Hustru har selvstændig Virksomhed, som ikke grundes eller vedligeholdes væsentlig ved Mandens eller Fællesboets Midler, skal der indrømmes et Fradrag paa Halvdelen af Indtægten af Selverhvervet, men dog ikke ud over det halve af det almindelige skattefrie Fradrag (800, 700, 600 Kr., jfr. foran). I Stedet for den tidligere Regel om, at Familieoverhovedet og de af ham økonomisk afhængige Børn beskattes under ét, er traadt følgende mere rationelle Bestemmelser: Hjemmевærende Børn, der er fuldmyndige, eller som har stadig Indtægt ved personligt Arbejde for fremmede, ansættes selvstændig til Skat af deres Indtægt (baade Arbejdsindtægt og eventuel Formueindtægt); ved Beregningen af Indkomsten for hjemmевærende Børn, der er selvstændig skattepligtige, medtages ikke hvad der ydes dem i helt eller delvist Underhold af Familieoverhovedet, medmindre saadant Underhold er Vederlag for Arbejde i Familieoverhovedets Virksomhed eller Bedrift.

Det Kapitel i Loven om Indkomst- og Formueskat, som interesserer Almenheden mindst, er vel nok Kapitellet om Skatteligningen. Dette er ikke desto mindre særdeles vigtigt, og den ret hidsige Debat, der i Vinterens Løb førtes saavel paa som udenfor Rigsdagen, om hvorvidt det hidtil anvendte Ligningsapparat havde

vist sig fyldestgørende, turde tyde stærkt i Retning af, at Loven af 1903 her havde sit svageste Punkt.

Vi skal ikke her komme ind paa den Strid, der er ført om Indkomstligningens Mangler og specielt om den formodede alt for lave Skatteansættelse paa Landet. Der er i den Sag baade fra den ene og den anden Side sagt meget, der skyder over Maalet; at Sandheden her, som altid, maa søges et Sted imellem de yderliggaaende Paastande, er sikkert nok, men heri er der desværre ikke megen Vejledning. For dem, der maatte mene, at der er gjort alt for megen Blæst af Skatteligningens Mangler, vil det utvivlsomt være af Interesse at gøre sig bekendt med Indholdet af et Aktstykke, som findes trykt som Bilag til den Betænkning, der i Slutningen af April afgaves af Landstingsudvalget angaaende Indkomst- og Formueskatten*). Det er en Erklæring, som efter Finansministerens Opfordring blev udarbejdet af 5 Embedsmænd under Finansministeriet. I denne Undersøgelse, der benytter de bedste statistiske Hjælpebidler, som i dette vanskelige Spørgsmaal haves til Raadighed, kommer man til det Hovedresultat, at det Indkomstskattebeløb, der aarlig unddrages Statskassen ved utilstrækkelig Ligning udenfor Hovedstaden, tilnærmelsesvis kan anslaaes til 1 Million Kroner, hvoraf Halvdelen skulde hidrøre fra Gaardmands- og Husmandsklassen paa Landet, den anden Halvdel fra hele den øvrige Befolkning udenfor Hovedstaden, altsaa dels fra Godsejere og Proprietærer samt Folk med faste Indtægter paa Landet, dels fra Provinsbyernes Befolkning. Det ses, at man ved Beregningen ikke har taget

*) Rigsdagstidende 1911—12. Tillæg B, Sp. 2811 ff.

Hovedstaden i Betragtning; man er — og vistnok med Rette — gaaet ud fra, at her er Ligningen omhyggeligst, dels fordi Skatten her har været indarbejdet i mange Aar, dels som Følge af den store direkte kommunale Interesse, man her har i at faa Ligningen saa god som mulig, endvidere fordi den foretages ved et vel øvet Embedsapparat, og endelig fordi Indtægterne i Hovedstaden kun sjældent er Naturalindtægter, men saa godt som udelukkende er Pengeindtægter, hvoraf atter en betydelig Del er faste. Trods dette indrømmes det, at det ikke er udelukket, at ogsaa Ligningen i Hovedstaden kan være Genstand for Kritik, om det end gøres gældende, at Hovedstaden ligesom vel ogsaa de største Provinsbyer er naaet saa vidt frem, at man praktisk talt tør tage dem som Maalestok for, hvad Landet som Helhed bør stræbe hen til, i hvert Fald for at faa nogenlunde Ligelighed i Beskatningen.

Lad det manglende Skattebeløb være en Million, eller lad det være noget mere eller mindre, — det er i hvert Fald en Sum, som paa ingen Maade tør betragtes som *quantité négligeable*. Her er Fejl, som maa rettes, ikke mindst fordi deres Tilstedeværelse sætter ondt Blod. Ved den nu vedtagne nye Lov er der da ogsaa gjort Skridt til at raade Bod paa de tilstedeværende Mangler. Vi skal nu se hvorledes.

I Loven af 1903 bestemtes det, at Skatteligningen udenfor København foretages ved en Samvirken af de kommunale Myndigheder og særegne Skatteraad. Landet inddeltes i Skatte kredse (hvis Antal af Finansministeren sattes til 73), og i hver af disse oprettedes et Skatteraad, hvis Medlemmer vælges af Finansministeren. Desuden oprettedes der for hver Amtsraads-

kreds et Overskatteraad, bestaaende af Amtmanden, 2 af Finansministeren og 2 af Amtsraadet af dets Midte valgte Medlemmer. Blandt de Forandringer, der indeholdtes i Regeringens Forslag, da det forelagdes i Efteraaret 1911, var bl. a. Indførelsen af endnu et Led i Ligningsapparatet, nemlig et Landsoverskatteraad, bestaaende af 5 Medlemmer, hvoraf de 3 skulde være Dommere. Forslaget om Landsoverskatteraadet tiltraadtes af Folketinget. Landstinget vilde have det hele Apparat væsentlig omformet: Skatteraadenes Antal skulde nedsættes til 45, de skulde bestaa af regnskabskyndige Folk, et Medlem skulde desuden være landbrugskyndigt, et forretningskyndigt, og det tredje Medlem skulde være en retskyndig Embedsmand; Overskatteraadene i de enkelte Amtsraadskredse skulde bortfalde, og i Stedet derfor skulde der oprettes en for hele Landet, med Undtagelse af København og Frederiksberg fælles Overligningsmyndighed, kaldet »Overskatteraadet«. Ved den endelige Overenskomst frafaldt Landstinget dog Kravet om Nedsættelse af Antallet af Skatteraad og om de særlige Kvalifikationer for Medlemmerne; det vedtoges endvidere at lade de hidtil bestaaende Overskatteraad bortfalde og erstatte med et »Landsoverskatteraad«, bestaaende af 9 Medlemmer, af hvilke Formanden og 1 Medlem udnævnes af Kongen, 3 Medlemmer vælges af Finansministeren og 4 af Rigsdagen udenfor dens Midte (2 af hvert Ting).

Ved disse nye Bestemmelser er der bl. a. opnaaet det Gode, at der nu er en Centralinstans, der giver større Mulighed for ensartet Afgørelse af ensartede Tilfælde. Det hedder udtrykkelig i Loven, at for saa

vidt muligt at tilvejebringe en ensartet Ligning i samtlige Landets Kommuner paahviler det Landsoverskatteraadet at gøre sig bekendt med de Fremgangsmaader, der følges ved Skattens Paaligning i de forskellige Skattekrede; desuden skal Raadet ved Forhandling med de enkelte Skatteraad og ved Sammenkaldelse af Skatteraadsformændene til Møder søge mulige Fejl rettede og større Ensartethed tilvejebragt. Endvidere paahviler det Landsoverskatteraadet, naar det finder Anledning dertil, at undersøge Rigtigheden af de foretagne Ligninger; de Ligninger, som findes helt eller delvis urigtige, sendes tilbage til Skatteraadene til Forandring, og dersom den Afgørelse, som Skatteraadet derefter træffer, ikke tilfredsstiller Overskatteraadet, kan det med Finansministerens Billigelse foretage hel eller delvis Ændring af Ligningen. Det er ikke nogen lille Opgave, der er stillet Landsoverskatteraadet, og denne nye Institution er jo udrustet med en betydelig Magtbeføjelse. Af Vigtighed er det, at Stillingerne som Formand, Næstformand og Sekretær i Landsoverskatteraadet ikke bliver honorarlønnede »Ben«, men faste Embedsstillinger, saa at de paagældende kan ofre Gerningen Hovedparten af deres Tid og Kræfter.

Medens der saaledes ved den nye Lov er foretaget en gennemgribende Forandring af Ligningsapparatets Kontrolorgan, er derimod Skatteansættelsesmaaden principielt den samme som før. Det er de kommunale Ligningsmyndigheder, der foretager den foreløbige Skatteansættelse i Overværelse af et Medlem af det Skatteraad, hvorunder Kommunen hører. Derefter sendes Ansættelsen til Skatteraadet, som prøver den og efter eventuel Godkendelse udfærdiger Skattelisten.

Klage over Ligningen sker naturligvis ved Paaanke til Landsoverskatteraadet.

— Der er endnu et Punkt i den nye Lov om Indkomst- og Formueskat, som vi maa omtale. Det er Reglerne om Selvangivelse. Efter Loven af 1903 var det kun Undladelse af at gøre Selvangivelse om Indkomsten der kunde medføre ubehagelige Virkninger for den Skattepligtige. Ved den nye Lov stilles Undladelsen lige, hvad enten den gælder Formue eller Indtægt: den, der forsømmer at selvangive, fortaber Retten til at gøre Indsigelse mod Skatteansættelsen, medmindre han kan godtgøre, at Ansættelsen overskrider hans virkelige Indtægt eller Formue med mere end 25 0/0. Desuden er det fastsat, at Selvangivelsen af Indtægt og Formue skal være til en vis Grad specificeret.

En Ølskat af moderne Type indførtes i Danmark i 1891. Det er en Produktionsafgift paa den salgsfærdige Vare, rammende alt Øl med et Alkohol-Indhold af mindst $2\frac{1}{4}$ Vægtprocent. Afgiften fastsattes i 1891 til 10 Kr. pr. Tønde, men denne Skattesats blev aldrig effektiv; Loven bestemte nemlig, at Skatten i de første 4 Aar kun skulde opkræves med 7 Kr. pr. Tønde, og Varigheden af denne midlertidige Sats blev ved senere Love gentagne Gange forlænget. Fra 1. Maj 1897 forandredes Skattesatsen til 9 Kr. pr. Tønde, dog saaledes at der indtil 31. Marts 1902 af skattepligtigt Øl, som hvert enkelt Bryggeri aarlig udleverede til Forbrug her i Landet, kun betaltes: 8 Kr. pr. Td. af de første 1500 Tdr., $8\frac{1}{4}$ Kr. af de næste 1500 Tdr., $8\frac{1}{2}$ Kr. af de næste 1500 Tdr. og $8\frac{3}{4}$ Kr. af de næste 1500 Tdr.

I 1908 omsattes Skatten endelig til 6,85 Kr. pr. Hektoliter.

Det Forslag, der i Efteraaret 1911 fremsattes af Regeringen, gik ud paa en meget betydelig Forhøjelse af Ølskatten, nemlig fra 6,85 Kr. til 10,25 Kr. pr. Hektoliter, dog saaledes at der i de 5 første Aar kun skulde betales 8 Kr. pr. hl af de første 2000 hl, som hvert enkelt Bryggeri aarlig udleverer til Forbrug her i Landet.

At Øllet, som endnu aldrig havde baaret den fulde Tyngde af den Skat, der var tiltænkt det for 20 Aar siden (Loven af 1891), ikke kunde gaa Ram forbi ved denne Lejlighed, maatte betragtes som en given Sag. Alligevel rejste der sig stærke Betænkeligheder overfor den Forhøjelse af Skatten, som Regeringsforslaget indeholdt. Det var en Forhøjelse paa op imod 60⁰/₁₀₀, og efter hvad der oplystes af Bryggeriforeningen, vilde Skatteforhøjelsen, om den var bleven gennemført, have bevirket, at Øllet efter de hidtil gældende Priser vilde blive beskattet med ca. 80⁰/₁₀₀ af dets Salgsværdi.

Betænkelighederne overfor en saa kraftig Forhøjelse af Skatten var af flerdobbelt Natur. For det første kunde det befrygtes, at Prisstigningen vilde bringe Forbruget af skattepligtigt Øl til at synke saa stærkt, at det forventede finansielle Udbytte af Skatteforhøjelsen vilde blive væsentlig formindsket. Og naar der skete en stærk Forskydning i Forbruget, i hvilken Retning vilde denne da komme til at gaa? Den hidtidige Bevægelse over mod alkoholsvage (skattefri) Ølsorter vilde naturligvis i nogen Grad fremskyndes, men det blev tillige gjort gældende, at de stærkere Spirituosa (Whisky o. l.), som i mange Kredse allerede

nu har vundet Terræn paa Øllets Bekostning, vilde skaffe sig betydelig større Udbredelse. Dertil kom, at Hensynet til en rimelig Fordeling af Skattebyrden paa de forskellige Samfundsklasser efter manges Mening maatte gøre det utilraadeligt at gaa til en Forhøjelse af Ølskatten, samtidig med at man ved andre Skattepaalæg (Brændevinsafgiften, Cigaretskatten) fordyrede den brede Befolknings Forbrug. Endelig er det en Selvfølge, at der maatte fremkomme en kraftig Protest mod Skatteforhøjelsen fra Ølindustrien og de Erhverv, der staar i Forbindelse med denne.

Et vist Hensyn overfor selve Bryggerierne havde Regeringen paa Forhaand taget ved den foreslaaede midlertidige Moderation af 2,25 Kr. for de første 2000 Hektoliter af hvert Bryggeris Aarsproduktion. En saadan Fremgangsmaade til Beskyttelse af de mindre Bryggerier er — som foran nævnt — ikke ukendt i Danmarks Ølskattelovgivning. I flere andre Lande anvendes lignende Differential-Beskatninger, men i hvert Fald i Tyskland, hvor Systemet har sin videste Udbredelse, er Forudsætningerne anderledes end hos os, idet der anvendes Maltskat; da de smaa Bryggerier af tekniske Grunde ikke kan faa samme Udbytte af Malten som de store, tilsigter Moderationsbestemmelserne netop at bringe de smaa og de store Bryggerier paa lige Fod med Hensyn til Skattens Højde pr. Hektoliter af det salgsfærdige Produkt. Hvor Skatten derimod — som hos os — lægges paa den færdige Vare, turde Differential-Satserne være vanskelige at begrunde rationelt.

Den Skikkelse, hvori Loven gennemførtes, var noget forskellig fra Forslaget. Hvad Skattesatsen an-

gaar, sattes den til 9,50 Kr. i Stedet for 10,25 pr. Hektoliter. Afgiften forhøjedes altsaa med 2,65 Kr. pr. Hektoliter, medens der var foreslaaet en Forhøjelse af 3,40 Kr. For at skaffe Overblik over, hvilken Højde den danske Ølskat indtager i Sammenligning med tilsvarende Afgifter i andre Lande, blev der under Lovens Behandling paa Rigsdagen indsamlet en Række Oplysninger, som findes trykte som Bilag til Folketingsudvalgets Betænkning.*). I bearbejdet Form ser Oversigten saaledes ud:

	Kr. pr. hl		Kr. pr. hl
Serbien	21,60	Elsass-Lothringen	4,75
Rumænien	18,00	Baden	4,58
Finland	12,34	Württemberg	4,58
Italien	12,07	Bayern	4,21
Portugal	10,71	Nordtyskland	4,21
Tyrkiet	10,68	Rusland	4,34
Bulgarien	10,08	England	4,17
Danmark	9,50	Frankrig	3,43
Norge	9,35	Belgien	1,47
Østrig	8,33	Holland	1,07
Sverige	4,69		

I Spanien udgør Kommuneskatten paa Øl 11,16 Kr. pr. hl; desuden er der en Statsskat, der svares efter Kedelrummet, og hvis Størrelse ikke kan beregnes. I Ungarn er Statsskatten alene 10,64 Kr. pr. hl.; desuden er der Kommuneskat, hvis Størrelse ikke er oplyst. I Grækenland udgør Skatten 7,05 og 10,07 Kr. pr. hl, alt efter som der benyttes indenlandsk eller udenlandsk Malt. I Schweiz findes der ingen Ølskat. Tallene i ovenstaaende Tabel angiver for de Lande, hvor der findes Ølskat baade til Stat og Kommune, Summen af begge Afgifter.

Selv naar man tager i Betragtning, at Skatten i Danmark kun hviler paa Øl, der indeholder mindst

*) Rigsdagstidende 1911—12. Tillæg B, Sp. 702 ff.

2 $\frac{1}{4}$ % Alkohol (i Øjeblikket kun de to Femtedele af Bryggeriernes Ølproduktion), medens Afgiften i samtlige øvrige Lande med Undtagelse af Sverige og Finland omfatter alt Salgsøl uden Hensyn til Alkoholmængden, maa det dog siges, at vi nu har en høj Ølskat. Den er mere end dobbelt saa høj som Tysklands og Sveriges og højere end Østrigs og Norges.

Med Hensyn til Moderationsbestemmelsen blev der i Landstinget stillet Forslag om, at denne kun skulde gælde for nu bestaaende Bryggerier, derimod ikke for dem, der oprettes i Fremtiden. En saadan Begrænsning kom dog ikke ind i Loven. Ved den endelige Vedtagelse udvidedes Moderationen derimod betydeligt, og den blev derhos gjort trindelt: 2,00 Kr. pr. hl for de første 2000 hl, 1,50 Kr. for de næste 2000, 1,00 for de næste 2000 og 0,50 Kr. for de næste 2000 hl, som hvert Bryggeri aarlig udleverer til Forbrug her i Landet. Nogen Tidsbegrænsning for denne Moderation er der ikke fastsat.

Under Behandlingen paa Rigsdagen fremkom der (fra det socialdemokratiske Mindretal i Folketingsudvalget) et Forslag, hvortil Forbilledet er hentet fra den sidste tyske Tobaksbeskatningslov af 1909. Under Henvisning til, at det maa betragtes som en Selvfølge, at Gennemførelsen af de tre Lovforslag om Ølskat, Brændevinsafgift og Cigarettskat vil kunne komme til at indvirke i høj Grad uheldigt paa Arbejdsforholdene i de respektive Fag, foresloges det, at de Arbejdere, som havde været beskæftigede i mindst $\frac{1}{2}$ Aar i en af de paagældende Industrigræne, og som blev arbejdsløse paa Grund af Lovens Gennemførelse og ikke kunde faa anden Beskæftigelse, skulde overfor Stats-

kassen for et Tidsrum af 2 Aar kunne gøre Krav paa en Understøttelse, svarende til det lidte Indtægtstab. Ud fra et almindeligt Retfærdighedssynspunkt kan man ikke nægte Tanken i dette Forslag sin Sympati. Men Erfaringerne fra Tyskland er af den Art, at man desuagtet vistnok maa være tilfreds med, at Lovgivningsmagten ikke her lod sig bevæge til at gaa paa Æventyr; vi skal i saa Henseende henvise til en Notits i nærværende Tidsskrift 1911, Side 429 flg.

Det var i 1887, at vi i Danmark paa Brændevinsbeskatningens Omraade forlod den forældede Karrums-Skat og gik over til Beskatning af det færdige Produkt; fuldt gennemførtes Forandringen dog først fra 1892. Afgiften udgjorde efter Loven af 1887 18 Øre pr. Pot Spiritus af 100 % Styrke. I 1908 omregnedes Afgiften til 19 Øre pr. Liter (en ubetydelig Forhøjelse paa knap $\frac{1}{2}$ Øre), og desuden indførtes den foran omtalte Tillægsafgift paa Spiritus til Forskæring o. l. Denne Tillægsafgift skulde i de første 4 Aar udgøre 45 Øre og derefter (fra 1. Juli 1912) 57 Øre pr. Liter. Samtidig indrømmedes der Tilbagebetaling af saavel Hovedafgift som Tillægsafgift for Sprit, der denatureres for at finde Anvendelse til teknisk Brug, Belysning, Kogning osv.

Regeringens Forslag til Forhøjelse af Spiritusskatten bibeholdt Adskillelsen mellem Hovedafgift og Tillægsafgift. Den første foresloges forhøjet fra 19 til 60 Øre pr. Liter, medens Tillægsafgiften var sat til 16 Øre pr. Liter. Da Sprit til Forskæring o. l. efter den ældre Lov fra 1. Juli 1912 skulde beskattes med $19 + 57 = 76$ Øre og efter Forslaget med $60 + 16$

= 76 Øre, var der altsaa ikke tilsigtet nogen Forhøjelse af den samlede Skat paa Forskæringsspirit ud over den, der allerede var forudsat i Loven af 1908.

Den foreslaaede Forhøjelse af Brændevinsafgiften var jo meget betydelig. Den var betydelig, allerede naar man ser paa Tallene alene: Stigningen fra 19 til 60 betyder en Tredobling og endda lidt til. Men med endnu større Ret kan Forhøjelsen karakteriseres som betydelig, naar man husker, hvor man er. Er der noget, man i den sidste Menneskealder har betragtet som urokkeligt i dansk Politik, saa er det Dogmet om, at »den fattige Mands Snaps« ikke maatte fordyres. Brændevinen maatte ikke røres, da man i 1891 indførte Alderdomsunderstøttelsen, og man er omhyggelig gaaet udenom dette Skatteobjekt i hele den paafølgende Tid; hverken til Dækning af Udgifterne ved sociale Love, Lønningslove eller Landsforsvar turde Brændevinsskatten benyttes, lige saa lidt som til Kompensationsmiddel lige overfor Toldnedsættelser. Og saa skete dog det, som man havde vænnet sig til at betragte som ugørligt: en Minister fik Folketingets Venstreflertal til at acceptere — ikke en beskeden Forhøjelse af Skatten, som kunde undskyldes med, at den vilde være umærkelig — men en Tredobling af den hidtidige Afgift. De Grunde, hvormed Flertalspartiet motiverede sin Tilslutning til Forslaget, bærer da ogsaa i nogen Grad Præg af en ikke helt ren Samvittighed. Man henviste til, at den hidtil gældende Afgift var meget lav i Sammenligning med andre Kulturlandes; — dette er rigtigt, men ikke mere rigtigt i 1912 end i mange Aar før. Man gjorde gældende, at de Betænkeligheder, man tidligere kunde have ved at gaa til en Forhøjelse af

Brændevinsskatten, ikke har samme Berettigelse i Nutiden, idet Spiritusforbruget er i forholdsvis stærk Tilbagegang, og Spiritusnydelsen ikke længere er saa almindelig som før i de mange smaa Hjem; — med Rette blev der fra radikal Side indvendt herimod, at Brændevinsforbruget stadig, trods dets relative Tilbagegang, for den aller største Del netop falder paa de mange smaa Hjem. Den berømte Brændevinsdagsorden af Aar 1900 kom man udenom ved at karakterisere den nuværende finansielle Situation som saa vanskelig, at den berettigede til nu at gribe til »Skattereserven«.

Man kan have forskellig Mening om Lødheden af disse Argumenter. Hovedsagen er, at Lovgivningsmagten endelig langt om længe udleverede »den fattige Mands Snaps« til Beskatning. Det vil vistnok nu bagefter blive mere almindelig erkendt, at dette var rigtigt. Hvis man ærligt bestræber sig for hverken at være doktrinær eller sentimental, maa man — ogsaa med demokratiske Anskuelse — kunne forsone sig med et Skattepaalæg, der ganske vist rammer »de mange smaa Hjem«, men rammer dem gennem Fordyrelse af et Nydelsesmiddel, hvis Værdi er mere end tvivlsom.

Den Skattesats, som Loven fastsætter, er den samme som Regeringen foreslog for almindelig Spiritus af 100 % Styrke, nemlig 60 Øre pr. Liter. Herefter er Brændevinsbeskatningen i Danmark endnu langt lavere end i de europæiske Hovedlande og i vore Nabo-stater, saaledes som det fremgaar af omstaaende Tal*):

*) Rigsdagstidende 1911—12. Tillæg A. Sp. 1914.

	Spiritusafgift i Øre pr. Liter (100 ‰)
England	513
Holland	270
Norge	262
Belgien	216
Italien	194
Frankrig	158
Sverige	127
Tyskland	93
Danmark	60

Paa et enkelt ret væsentligt Punkt blev Regeringsforslaget ikke fulgt, idet Tillægsafgiften paa Forskærings-sprit ganske bortfaldt. Denne Ændring skyldtes Landstinget; Motivet var, at Tillægsafgiften, som ikke hidtil havde indbragt saa stort et Beløb som paaregnet, havde vist sig at medføre meget Besvær for Handel og Industri og krævet forøget Kontrol fra Statens Side overfor Spiritusfabrikkerne. Forskæringsafgiftens Op-hævelse maa dog meget beklages. Der var noget til-talende i det Tilløb til en Værdibeskatning, som blev gjort i 1908, da man lagde en Særskat paa de dyrere Spirituosa, og det er i høj Grad urimeligt, at dette »kulørte Brændevin«, som fra 1908 til 1912 har baaret en samlet Afgift af 64 Øre, og som netop nu ifølge Bestemmelserne i Loven af 1908 skulde være rykket op paa den højere Afgiftssats af 76 Øre, ligefrem kommer til at profitere ved den nye Lov, idet det nu slipper for Tillægsafgiften og rykker ned paa de 60 Øre.

Ligesom Brændevin saaledes har ogsaa Tobak været forholdsvis lavt beskattet i Danmark, og selv efter Toldforhøjelsen i 1908, der udgjorde mere end

en Fordobling af den Told, der hidtil var svaret, maa vor Tobaksbeskatning siges at være forholdsvis moderat. Der anvendes overvejende Vægttold (64 Øre pr. kg for Blade og Stilke, 220 Øre pr. kg for Cigarer, 80 Øre pr. kg for anden forarbejdet Tobak), kun for Cigaretter benyttes blandet Vægt- og Værditold (64 Øre pr. kg + 30 % af Værdien).

Ved en Skatterreform, der spredte sig over en Flerhed af Objekter med det Formaal at skaffe en klækkelig Forøgelse af Statens Indtægter, var det rimeligt, at ogsaa Tobaksforbruget kom til at bære sin Del af Byrden. Det havde vel ikke været saa helt urimeligt, om man var gaet til en ny, almindelig Forhøjelse af Tobakstolden, og om man derved havde gjort et nyt Forsøg paa at realisere den Plan, der allerede var fremme under Toldlovsforhandlingerne 1908 om delvis at anvende Værditold ogsaa overfor andre Tobaksfabrikater end Cigaretter. Regeringen veg dog tilbage herfra og nøjedes med at foreslaa Indførelsen af en særlig Skat paa Cigaretter. Og det kan ikke nægtes, at naar man vilde udsøge en enkelt Gruppe af Tobaksvarer til at bære en Del af den nye Skattebyrde, kunde Valget ikke være bedre. Finansielt set har Cigaretten det Fortrin som Skatteobjekt, at den efter alt at dømmes repræsenterer Fremtidens Form for Tobaksnydelse. Forholdet er her modsat det, der gælder Brændevinen; med uforandret Skattesats vil Brændevinsafgiften sandsynligvis give et aftagende Provenu, — men meget tyder paa, at Cigaretbeskatningen i en Række Aar vil være i Stand til at berede Statskassen behagelige Overraskelser. Ved Siden af dette rent fiskale Hensyn var der ogsaa andre Grunde til at

give Cigaretten en Særstilling som Skatteobjekt. De Vanskeligheder, som Anvendelsen af Værdibeskatning møder paa dette Felt, er — efter Erfaringerne fra Tyskland at dømme — ikke uovervindelige; ved en Graduering af Afgiften efter Detailprisen kunde man da paa meget effektiv Maade opnaa en Fordeling af Byrden, der maatte tilfredsstillende selv de strængeste socialpolitiske Fordringer.

Ved Toldforandringen i 1908 havde Cigaretindustrien i Danmark opnaaet en meget betydelig Beskyttelse, i Ly af hvilken den indenlandske Fabrikation af Cigaretter har taget et stærkt Opsving. Herved er Importen bleven trængt tilbage, og Statskassen er gaaet glip af en stor Del af Cigarettolden. Der frembød sig nu den Mulighed at formindske Toldbeskyttelsen ved simpelt hen at paalægge den indenlandske Cigaretfabrikation en Afgift paa det færdige Produkt. Forslag i denne Retning fremkom da ogsaa under Behandlingen paa Rigsdagen, og der henvistes til det Præcedens for en saadan Fremgangsmaade, der skabtes i 1911 ved Loven om Afgift paa Dyrkning af Tobak. Forslaget vandt dog ikke tilstrækkelig Tilslutning; og med Rette, thi Sammenligningen med den indenlandske Tobaksavl haltede stærkt. I begge Tilfælde var Beskyttelsen ganske vist faldet som en Appelsin i Aladdins Turban, men medens Tobaksdyrkerne kun i ringe Grad havde faaet Lejlighed til at indrette sig paa at udnytte Beskyttelsen, var Forholdet et ganske andet med Cigaretfabrikationen, i hvilken der var fastgjort betydelige Kapitaler i Forventning om, at der ikke i den nærmeste Tid vilde ske indgribende Forandringer i Beskatningen til Skade for den nye Industri.

Den Beskatningsform, Regeringen valgte, var en Stempelskat, hvis nærmeste Forbillede vistnok er den tyske Banderole-Skat af 1906. Skatten udredes paa den Maade, at Varen omgives af et stemplet Baand, hvor Skattens Beløb angives efter Art og Mængde af, hvad Baandet omgiver, og efter den paa Varepakken opførte Detailpris. Med nogle forholdsvis mindre væsentlige Ændringer gennemførtes Forslaget. De vigtigste Bestemmelser vedrørende den nye Skat er følgende.

Skatten omfatter Cigaretter og Cigarethylstre, som tilvirkes her i Landet eller indføres fra Udlandet, samt Cigarettoбак der indføres fra Udlandet. Skatten udredes efter følgende Skala:

A. Cigaretter, der i Detailhandelen (inklusive Afgiften) koster:	Afgift
Under 1 Øre pr. Stk.....	10 Øre pr. 100 Stk.
1 Øre, men ikke over 1½ Øre pr. Stk.	20 — —
over 1½, — — 2½ — —	30 — —
— 2½, — — 4 — —	50 — —
— 4, — — 6 — —	75 — —
— 6, — — 8 — —	125 — —
— 8 Øre pr. Stk.	200 — —
B. Cigarethylstre (herunder tildannet Cigarettopapir o. l.).....	
	25 — —
C. Cigarettoбак, der i Detailhandelen (inklusive Afgiften) koster:	
6 Kr., men ikke over 9 Kr. pr. kg .	60 Øre pr. kg
over 9, — — 12 — — .	90 — —
— 12 Kr. pr. kg.....	120 — —

Afgiften berigtiges af Fabrikanten eller Importøren ved Anbringelse af det med Stempelmærke forsynede Baand. De afgiftspligtige Varer er undergivne Pakningstvang og maa kun udleveres til Forhandling i

fuldstændig lukkede Pakninger, hvis Indhold altid skal være deleligt med 5, 8 eller 10.

Vanskelighederne ved Banderole-Skattens Anvendelse ligger i at finde Former for Udøvelse af Kontrollen, der er saa lidet generende for de Forretningsdrivende som muligt, samtidig med at de er tilstrækkelig betryggende. For Fabrikernes Vedkommende har man bestemt, at Tilvirkning, Pakning og Lagring af Varerne i ikke afgiftsberettiget Stand kun maa finde Sted i de Lokaler, der er anmeldte for Cigaretkontrollen (Toldvæsenet). Lige overfor de Handlende forlanges det, at Varerne kun maa lagres i lukkede og stemplede Pakninger. Derimod er det ikke forbudt at sælge fra aabnede Pakninger, men en Pakning, som er tømt, maa ikke efterfyldes, og helt tømte Pakninger skal straks ødelægges. Ved at tillade Salg fra aabnede Pakninger viser man Detaillisten en ikke ringe Tillid; til Gengæld truer man den, der misbruger denne Tillid, og overhovedet enhver, der overtræder Lovens Forskrifter, med Bøder, der efter danske Begreber er ret klækkelige; dog er det værd at lægge Mærke til, at de svigagtige Overtrædelser, der her i Danmark i det højeste straffes med Bod af 5000 Kr., i Tyskland kan komme til at koste Overtræderen indtil 100000 Mk.

Som foran nævnt indgik i den af Regeringen i Efteraaret 1911 forelagte Finansplan et Forslag til Forhøjelse af nogle Postporto-Takster.

Forslaget gik bl. a. ud paa at indskrænke Omraadet for Lokalportoens Anvendelse. Da Brevportoens i 1902 blev forhøjet fra 4 og 8 Øre til 5 og 10 Øre, blev der som et Slags Vederlag for denne Takst-

forhøjelse truffet Bestemmelser, der udvidede Lokalportoens Anvendelse til at omfatte Forsendelser, der udveksles mellem et Postkontor og de under dette hørende Brevsamlingssteder samt mellem disse sidste indbyrdes. Senere fulgte yderligere Indrømmelser i samme Retning; bl. a. blev Hellerup, Charlottenlund, Gentofte og Dragør Postdistrikter i 1905 henlagte under det københavnske Lokalportodistrikt. Det foresloges nu, i Overensstemmelse med Finanslovkommissionens Indstilling, at vende tilbage til de før Loven af 1902 gældende Regler. — Dernæst foresloges en Række Ændringer i Reglerne for Beregning af Avisporto. Endvidere Indførelse af indenrigske Postindkasseringer, d. v. s. at man skal kunne benytte Postvæsenet til at indkassere Fordringer, saaledes at Fordringsdokumenterne, for saa vidt saadanne findes, præsenteres Adressaten; en saadan Postindkasseringstjeneste finder allerede Sted med Hensyn til Fordringer til og fra Ulandet.

Under Lovforslagets Behandling i Folketinget forkastedes det første Punkt (om Lokalporto). Forslaget om Indførelse af Postindkasseringstjeneste vedtoges. Med Hensyn til Avisporto foretoges forskellige Ændringer; endvidere vedtoges en Forhøjelse af Pakkeporto. Det finansielle Udbytte af samtlige i Folketinget vedtagne Ændringer i Postloven ansloges til 200000 à 250000 Kr. Forslaget naæde imidlertid ikke at blive færdigbehandlet i Landstinget, og dets eventuelle Gennemførelse maa derfor udskydes til næste Aar.

— Forslaget om Ændring af Taksterne for Bekendtgørelser i Statstidende, hvorved der paaregnes

en Indtægt for Statskassen af nogle faa Tusinde Kroner, gennemførtes. Det samme gælder Lovforslaget om, at Udgifterne ved Sparekassetilsynet fremtidig lignedes paa de under Tilsyn værende Institutter.

— Samtidig med at Toldloven af 1908 nedsatte Tolden paa Kul, Kokes og Cinders, bestemtes det, at den tilbageblivende Told paa disse Varer helt skulde bortfalde fra 1. Januar 1913. Som et Led i Bestræbelserne for at tilvejebringe Balance i Statsregnskabet foreslog Regeringen nu, at Kultolden skulde forblive uforandret indtil Udgangen af 1917. Ved Overenskomsten om Skattelovene vedtoges det imidlertid at lade Toldlovens Bestemmelse paa dette Punkt staa ved Magt, og Kultolden vil altsaa helt bortfalde ved Udgangen af indeværende Aar.

— Endelig indgik i Regeringens Finansplan et Forslag om at reducere det Statstilskud til Kommunerne, der ydes i Henhold til den kommunale Skattelov af 1903, fra 1,500000 til 300000 Kr. aarlig. Desuden skulde Tilskudet alene tilfalde Kommuner, hvis økonomiske Evne er særlig ringe i Forhold til deres Udgifter til kommunale Foranstaltninger, og i Stedet for Lovens faste Fordelingsregler skulde træde en mere vilkaarlig Fremgangsmaade, idet Fordelingen skulde foretages af Indenrigsministeren efter Forhandling med Købstadforeningen og de samvirkende Sogneraadsforeninger. Forslaget, der blev stillet efter Tilskyndelse af Finanslovkommissionen (11 af dennes 12 Medlemmer havde sluttet sig til det), vakte stor Bestyrtelse i kommunale Kredse. I Landstinget, hvor Forslaget forelagdes, forholdt man sig afventende indtil Samlingens Slutning, og ved Skattelovs-Overenskomsten ene-

des man saa om at lade Reglerne om Tilskudets Størrelse og Fordeling forblive uforandrede.

Til Skattereformen af 1912 hører endnu nogle Foranstaltninger, som ikke indgik som Led i Regeringens oprindelige Plan, men som gennemførtes i den ellefte Time under Overenskomst-Forhandlingerne.

I den Skikkelse, hvori de 4 foran omtalte egentlige Skattelove gennemførtes, kunde de ikke fuldt ud indbringe det ved Forelæggelsen af Finansplanen paa-regnede Beløb; der kom til at mangle godt $1\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Dertil kom, at de tre Forslag om Posttaksterne, om Kultoldens Bevarelse og om Nedsættelse af Tilskudet til Kommunerne alle bortfaldt, hvorved der opstod et yderligere Minus paa henimod $2\frac{1}{2}$ Mill. Kr. Nu havde ganske vist i Aarets Løb Statens finansielle Situation for saa vidt forbedret sig noget, som der i forskellige Statsindtægter havde vist sig en Opgang, der gjorde det sandsynligt, at Staten vilde kunne nøjes med en noget mindre Indtægtsforøgelse end forudsat i Efteraaret 1911. Men nogen Kompensation for det nævnte Minus ansaas dog for fornøden, og Regeringen foreslog derfor — og fik gennemført — dels en Forhøjelse af Stempelafgiften paa Klasselotteriets Sedler, dels en Forhøjelse af Totalisatorafgiften.

Ved Stempeloven af 1911 gjordes Klasselotteriets Sedler stempelpligtige til 80, 50, 30 og 15 Øre for hver Trækning, henholdsvis for hele, halve, fjerdedels og ottendedels Sedler. Ved den nye Lov forhøjes Satserne til 100, 65, 40 og 20 Øre. Herved paaregnes en Merindtægt af godt $\frac{1}{2}$ Mill. Kr. — Ved samme Lov gennemførtes iøvrigt en Ændring med Hensyn til

Stemplingen af udenlandske Veksler. Efter Loven af 1911 var saadanne Veksler kun stempelpligtige, naar de akcepteredes her i Landet; denne Bestemmelse ændredes til, at udenlandske Veksler skal stemples, naar de her i Landet akcepteres eller trækkes til Betaling her eller gøres betalbare her i Landet. Ved denne Ændring kompenseres »Musikerskatten«, der bortfaldt ved en Lov om Ændring til den i Fjor vedtagne Forlystelsesskat.

Totalisatorafgiften indførtes i 1895. Den udgjorde 5 % af Indskuddenes samlede Beløb. Afgiften deltes mellem Stat og Kommuner, idet $\frac{1}{4}$ af Beløbet tilfaldt de Amts- og Købstadkommuner, hvor Spillet fandt Sted. — Regeringsforslaget gik nu ud paa at forhøje de 5 % til 15 % og at formindske Kommunernes Andel til $\frac{1}{10}$. Under Behandlingen paa Rigsdagen ændredes Forslaget imidlertid saaledes, at Afgiften fremtidig bliver at udrede med en stigende Procent af Indskuddenes samlede Beløb pr. Dag, nemlig med 5 %, naar Beløbet ikke udgør over 50000 Kr., 6 % naar Beløbet udgør 50—60000 Kr., 7 % for 60—70000 Kr. osv., 12 % for 100000—125000 Kr. og 15 % naar Beløbet er over 125000 Kr. Til Kommunerne afgives 15 % af Afgiften. Merindtægten for Statskassen anslaaes til henimod 200000 Kr.

Det samlede finansielle Udbytte af Skattereformen kan man naturligvis ikke paa Forhaand opgøre med nogen stor Nøjagtighed. Det maa erindres, at her for største Delen er Tale om Afgifter paa Nydelsesmidler, og at der altsaa maa regnes med en Forbrugsnedgang, hvis Størrelse kun Erfaringen kan give os sikker

Kundskab om. De i det følgende meddelte Tal kan derfor kun angive de omtrentlige Beløb, man har paaregnet, dels efter de oprindelige Forslag, dels efter Lovene i den endelig vedtagne Skikkelse:

	Statens paaregnede Merindtægt	
	Efter de oprindelige Forslag Mill. Kr.	Efter de vedtagne Love Mill. Kr.
Skatteforhøjelser og nye Skatter:		
Indkomst- og Formueskat.....	4.5	3.5 *)
Ølskat.....	2.5	2.2
Spiritusafgift.....	3.1	2.8
Cigaretskat.....	0.7	0.7
Stempelafgift paa Lotterisedler.....	—	0.5
Totalisatorafgift.....	—	0.2
Tilsammen...	10.8	9.9
Posttakster m. m.	0.3	—
Bevarelse af Kultolden.....	0.9	—
Nedsættelse af Statstilskudet til Kommunerne.....	1.2	—
I alt...	13.2	9.9

Op imod 10 Millioner Kroners Indtægtsforøgelse vil Skattereformen af 1912 altsaa sandsynligvis tilføre Statskassen. En væsentlig Del af dette Beløb indkommer gennem Forbrugsskatter, og da Reformens Formaal delvis er at skaffe Kompensation for den Indtægtsnedgang, der fulgte med den nye Toldtarif af 1908, er der Anledning til at standse et Øjeblik ved

*) Der har været rejst Tvivl om, at Forhøjelsen af Indkomst- og Formueskatten vil bringe Staten den her anførte Merindtægt af 3.5 Mill. Kr. Tvivlen er navnlig rettet mod de 700000 Kr., som paaregnes at ville indkomme ved de forbedrede Ligningsregler.

den Omlægning af Skatten paa de store Forbrugsartikler, der nu er fuldbyrdet.

De finansielle Virkninger af Toldforandringen i 1908 har været meget omdisputerede, og forskellige sammentræffende Omstændigheder vanskeliggør en fuldstændig Udredning af, hvor stor den virkelige Indtægtsnedgang paa Grund af Tarifforandringen er. Beløbet forudberegnedes i sin Tid til noget over 7 Mill. Kr.; sandsynligvis er det en Del større. For de Artiklers Vedkommende, som har Interesse i nærværende Sammenhæng, de store umiddelbare Forbrugsartikler, kan man dog paa Grundlag af Indførselstallene for 1907 og 1910 saa nogenlunde danne sig et Billede af Tarifforandringens Virkninger.

De Artikler af denne Art, der fik Toldnedsættelse (eller fuldstændig Toldfrihed) er navnlig følgende: Petroleum, Kaffe, Ris, Salt, Kul og Koks, Sago og Salep samt Manufakturvarer. De, der fik Toldforhøjelse, er især Tobak og Drikkevarer (Vin og Spirituosa). I nedenstaaende Tabel er anført Toldindtægten af disse 9 Varegrupper i Aarene 1907 og 1910:

	Toldindtægt	
	Aar 1907	Aar 1910
	Kr.	Kr.
I. Olier (Petroleum m. m.).....	2,826000	443000
Kul og Kokes.....	2,519000	914000
Manufakturvarer.....	8,402000	7,469000
Kaffe.....	3,277000	2,527000
Ris.....	673000	205000
Sago, Salep m. m.....	174000	55000
Salt.....	497000	67000
	<hr/>	<hr/>
	18,368000	11,680000
II. Tobak.....	1,897000	2,973000
Drikkevarer.....	1,306000	1,450000
	<hr/>	<hr/>
	3,203000	4,423000

Forhøjelserne for Gruppe II andrager herefter ca. 1,2 Mill. Kr., Nedsættelserne for Gruppe I ca. 6,7 Mill. Kr.; tager man imidlertid i Betragtning, at Kultolden helt bortfalder fra Udgangen af dette Aar, forøges sidstnævnte Sum med 0,9 Mill. til 7,6 Mill. Kr. Hvis man nu sammenstiller paa den ene Side Nedsættelserne paa Varerne i Gruppe I og paa den anden Side Forhøjelserne i Gruppe II samt den beregnede Indtægtsforøgelse ved de nye Skatter paa Forbrug og Spil, faar man følgende Balance:

Nedsættelser		Forhøjelser	
Mill. Kr.		Mill. Kr.	
Petroleum m. m.	2,1	Tobak.....	1,1
Kul og Koks	2,5	Drikkevarer	0,1
Manufakturvarer	0,9	Ølskat.....	2,2
Kaffe	0,8	Spiritusafgift	2,8
Ris.....	0,5	Cigaretskat.....	0,7
Sago, Salep m. m.	0,1	Afg. paa Lotterisedler .	0,5
Salt	0,1	Totalisatorafgift	0,2
Tilsammen...	7,6	Tilsammen...	7,6

Man kan sige, at her foreligger et af den Siags »smukke« Resultater, som en Statistiker altid vil naa til, naar han har den dertil fornødne Udholdenhed. Det skal da ogsaa indrømmes, at hvis man vilde medtage i Sammenstillingen de to Varegrupper »Frugter« og »Røget og saltet Fisk« (de eneste, som der efter Mening kan være Tale om at medtage), vil Balancen forstyrres, men dog ikke værre end at der i Decimalen vil blive en Forskel af een. Bag denne Leg med Tal ligger der altsaa utvivlsomt den Realitet, at et Skattebeløb af 7 à 8 Mill. Kr. er blevet flyttet fra egentlige Livsfornødenheder til Skatteobjekter, som efter deres Natur har mindre berettiget Krav paa at skaanes.

— Der er det ejendommelige ved Finansreformen af 1912, at den ikke nøjes med at give Regler for, hvorledes de nye Indtægter skal skaffes tilveje, men ogsaa for, hvad man skal gøre, hvis det viser sig, at Indtægterne bliver for rigelige.

Under Forhandlingerne var der ved forskellige Lejligheder slaaet paa, at det Beløb, Regeringen forlangte, vilde vise sig unødvendig stort. Talmæssigt blev denne Opfattelse begrundet af Kommunaldirektør Westergaard i en af ham udgiven Piece, der ikke undlod at gøre et vist Indtryk. Nogen Indrømmelse af, at denne Opfattelse ikke var helt urigtig, laa vel ogsaa deri, at Finansministeren sluttelig akcepterede den foran nævnte Indtægtsforøgelse af 9,9 Mill. Kr., uagtet Beløbet var ikke uvæsentlig mindre end det, der forlangtes ved Rigsdagssamlingens Begyndelse. Trods denne Reduktion af Nybevillingernes Beløb er der stadig en Mulighed for, at de nærmeste Aar vil bringe flere Penge i Statskassen end strengt nødvendigt, og som et Led i Skatteoverenskomsten og i det hele Lovkompleks vedtoges derfor et af Regeringen fire Dage før Samlingens Slutning fremsat Forslag om overordentlige Tilskud til Reservefonden og Kassebeholdningen.

Loven, der gælder for de 5 Finansaar fra 19^{13/14} til 19^{17/18}, gaar i det væsentlige ud paa, at saafremt Statens løbende Indtægter i et Finansaar overstiger de løbende Indtægter i det foregaaende Finansaar med mere end 2 ⁰/₁₀, skal det overskydende Beløb anvendes (opføres paa den følgende Finanslov) som overordentligt Tilskud til Reservefonden, indtil denne har naaet et Beløb af 25 Mill. Kr.; derefter skal Halvdelen af det overskydende Beløb opføres som ekstraordinært

Tilskud til Reservefonden, medens Resten henlægges til en særlig Del af Kassebeholdningen, over hvilken der kun kan raades ved Bevilling paa Finansloven.

En Styrkelse af Statens Reservefond er ganske sikkert en Foranstaltning, som i høj Grad paakræves*). Et andet Spørgsmaal er det, hvilken reel Betydning man kan tillægge den her refererede Lov. Selv om der maaske ikke er Grund til at føle Utryghed overfor Muligheden af Lovgivningsdispositioner, der kan forandre de her vedtagne Regler, maa det erindres, at selve disse Regler næppe er synderlig vidtrækkende. Hvad Loven paalægger Finansministeren at opføre som Tilskud til Reservefonden, er jo kun de Beløb, hvormed Indtægtsforøgelsen fra Aar til Aar overstiger 2 ⁰/₁₀.

Der er altsaa sørget for, at man kan komme ud over Vanskeligheden, hvis der skulde blive for mange Penge. Hvis der nu bliver for faa — og det Tilfælde er vel nok det sandsynligste, i hvert Fald naar vi regner med en Fremtid, der rækker ud over de nærmeste Aar — hvad vil der saa ske? Den der lever, vil faa det at se. Der vil maaske blive bragt nye Skatteobjekter i Forslag, eller man vil forhøje de bestaaende Afgifter, eller begge Dele. Hvad man vil foreslaa — og endnu mere hvad man vil vedtage — vil mere end af noget andet være bestemt af den politiske Magtfordeling, af Partiernes og den ledende Ministers Manøvreedygtighed; man vil tage Pengene, hvor man kan faa dem.

* Reservefonden udgjorde ca. 116 Mill. Kr. i 1867, ca. 67 Mill. i 1872, ca. 38 Mill. i 1876; siden 1889 har den udgjort omkring 18 Mill. Kr.

Hvad der interesserer os i Dag, er da mindre hvad der vil ske, mere hvad der er sket. Men for at erkende dette sidste maa vi betragte de finansielle Virkninger af den nu afsluttede Skattereform i Sammenhæng med de Forandringer, der er hidførte ved de øvrige Skattelove i den forudgaaende Periode tilbage til 1903.

Et Overblik over Hovedresultaterne af det sidste Tiaars Skatteforandringer faar man gennem omstaaende tabellariske Sammenstilling, omfattende Udbyttet af Skatter og Afgifter til Staten i Finansaarene 19^{02/03} (det sidste Aar før Reformen af de direkte Skatter), 19^{07/08} (det sidste Aar før Toldreformen, den nye Lov om Arveafgift og Loven om Afgiften paa Forskærings-sprit), 19^{10/11} (efter Ikrafttræden af den nye Toldlov og Forsvarsskatten) og 19^{12/13}; Tallene for det sidstnævnte Aar er dobbelte: den første Kolonne indeholder de ved Finansloven bevilgede Skatter (med Skatteforhøjelserne af 1911), den anden angiver Finanslovs-tallene med Tillæg dels af den Indtægtsforøgelse, der ved Slutningen af afvigte Rigsdagssamling var paaregnet af Skatterne i deres ældre Skikkelse (2 Mill. Kr. paa Tolden, $\frac{1}{2}$ Mill. paa Arveafgiften, 550000 paa Ejendomsskylden og Indkomst- og Formueskatten), dels af et Aars forventede Udbytte af de i 1912 vedtagne Skatter og Skatteforhøjelser (se foran). Tabellens sidste Kolonne indeholder, som det vil ses, Fantasital, idet de nye Skatters Udbytte i Virkeligheden kun for en Del vil komme Finansaaret 19^{12/13} til Gode; dette er dog i nærværende Sammenhæng uden Betydning. Den Gruppering, der er benyttet, er den der nu efter Finanslovkommissionens Forslag anvendes i Budget og Regn-

	19 ¹² 13				
	19 ⁰² / ₀₃	19 ⁰⁷ / ₀₈	19 ¹⁰ / ₁₁	I*)	II**)
	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
I. Skatter paa faste Ejendomme:					
Hartkorsskatter	6,32	0,21	0,10	0,10	0,10
Bygningsafgift	4,16	—	—	—	—
Ejendomsskyld	—	5,25	5,09	5,71	5,86
Jernbaneskyld	—	—	—	0,03	0,03
Tilsammen	11,08	5,49	5,85	5,84	5,99
II. Indkomst- og Formueskat	—	9,49	12,01	13,70	17,00
III. Afgifter paa Arv og Omsætning:					
Arveafgift	1,40	1,87	2,48	3,00	3,70
Stempelafgift	5,24	6,54	6,84	8,55	9,05
Tilsammen	6,64	8,41	9,32	11,55	12,75
IV. Forbrugsafgifter:					
Toldafgifter m. v.	32,03	41,76	31,82	31,80	33,80
Spiritusafgift	3,29	2,71	4,18	3,98	6,78
Ølskat	5,85	6,31	6,05	6,31	8,51
Roesukkerafgift	2,49	3,07	3,16	4,11	4,11
Stempelafgift af Spillekort	0,98	0,09	0,09	0,10	0,10
Forlystelsesskat	—	—	—	0,89	0,89
Afgift paa Dyrkning af Tobak	—	—	—	0,02	0,02
Cigaretafgift	—	—	—	—	0,70
Tilsammen	43,95	53,94	45,90	47,24	54,94
V: Gebyrer, Sportler, Kendelser m. m.	3,91	4,09	4,35	5,26	5,46
Skatter og Afgifter ialt	65,58	81,42	77,43	83,59	96,54

*) Efter Finansloven.

***) Efter Finansloven med Tillæg af Stigning af ældre Skatter og et Aars Udbytte af nye Skatter og Skatteforhøjelser (se Teksten).

skab; for de tidligere Aar er Statsregnskabernes Tal omstillede efter den nye Ramme. De under Hartkornskatter for Aarene efter 19⁰²/₀₃ anførte Beløb er Landskat af tiendeydende Hartkorn og matrikuleret Tiendehartkorn m. m. Under Toldafgiften er medregnet Pakhusleje, Leje af Frilagre m. m. og fradraget Godtgørelser af Indførselstold. Under Spiritusafgift er fradraget Godtgørelse for denatureret og udført Spiritus. Under Gebyrer, Sportler, Kendelser m. m. er bl. a. medregnet Konsulatsafgift og Skibsmaalingsafgift, Afgift af Motorvogne, Totalisatorafgiften, Rangskatten, samt den nye Afgift, som Sparekasserne skal svare til Dækning af Udgifterne ved Tilsynet*).

Sammenligner man Tabellens første og sidste Kolonne, finder man, at Statens Indtægt af Skatter og Afgifter nu er 31 Mill. Kr. større end i 19⁰²/₀₃ (Forøgelse fra 65¹/₂ til 96¹/₂ Mill.). Skatterne paa faste Ejendomme er nu 5 Mill. Kr. lavere end i 19⁰²/₀₃, Indkomst- og Formueskattens 17¹/₂ Mill. er nye, Skatterne paa Arv og Omsætning har faaet en Forøgelse paa 6 Mill., Forbrugsafgifterne en Forøgelse paa 11 Mill., og Gebyrer, Sportler m. m. en Forøgelse paa 1¹/₂ Mill. Kr. En procentvis Fordeling af Tallene for de fem Grupper giver følgende Resultat:

(Se omstaaende Oversigt).

Saaledes er altsaa i store Træk Resultatet af den Omlægning af Statsskatterne, der er foregaaet i det

*) Oversigten omfatter kun, hvad der paa Statsregnskabet opføres som Skatter og Afgifter (Finanslovens § 5). Forhøjelsen af Statsbanetaksterne o. l., som fra et vist Synspunkt kan betragtes som en Forøgelse af Beskatningen, kommer altsaa ikke i Betragtning i denne Redegørelse.

	19 ⁰² , ₀₃	Nu
	0,0	0,0
I. Skatter paa faste Ejendomme	16,9	6,2
II. Indkomst- og Formueskat	~	18,2
III. Afgifter paa Arv og Omsætning	10,1	13,0
IV. Forbrugsafgifter	67,9	56,9
V. Gebyrer, Sportler, Kendelser m. m.	6,0	5,7
	<u>100,0</u>	<u>100,0</u>

sidst forløbne Tiaar. De tre første Grupper, der i Korthed sagt repræsenterer Skatter paa Besiddelse, Indtægt og Kapital, omfattede før ca. 27 % af Statens hele Skatteindtægt, nu ca. 37 %, medens Skatterne paa Forbrug er gaaet ned fra ca. 67 til ca. 57 %. Eller man kan se det saaledes: at den hele Forøgelse paa 31 Mill. Kr. falder 18½ Mill. (60 %) paa Skatter paa Besiddelse, Indtægt og Kapital, medens der paa Forbrugsskatter falder 11 Millioner (36 %). Beløbet for Gebyrer, Sportler, Kendelser m. m. er, forholdsvis set, paa det nærmeste uforandret.

Men man kan naturligvis ikke ved en Opgørelse som denne ensidig betragte Statsskatterne, og lade som om der ikke fandtes andre offentlige Afgifter. Den, der skal ud med Skattens Mønt, er jo som oftest uhyre lidt interesseret i, om den gaar i Statens eller Kommunens Lomme.

Ved en Opgørelse over de samlede Stats- og Kommuneskatter, svarende til den foranstaaende for Statsskatterne alene, er der imidlertid den Vanskelighed, at de offentliggjorte Oversigter over Kommune-regnskaberne ikke er ført saa langt frem som til det nuværende Tidspunkt. For Statens Vedkommende bygger vor Opgørelse jo paa Budgettet for 1912—13, for Kommunerne kan vi ikke naa længere frem end til

Regnskaberne for 1910—11. Disse sidste Regnskabs-
tal er i den følgende Opgørelse benyttede paa den
Maade, at der paa Grundlag af Stigningen i de nær-
most foregaaende Aar er foretaget en skønsmæssig
Forhøjelse for at bringe Tallene i Niveau med dem,
der er benyttet for Statens Skatter. De kommunale
Skatter er indordnede under samme Hovedgrupper
som Statens; under Gebyrer, Sportler osv. er opført
de kommunale Afgifter, som i Regnskaberne sammen-
fattes under Benævnelsen: Indtægter ifølge Nærings-
loven m. fl. Love.

	Statens og Kommunernes Indtægt af Skatter og Afgifter			
	19 ⁰² / ₀₃ (1902) Mill.Kr	Nu Mill.Kr.	19 ⁰² / ₀₃ (1902) %	Nu %
I. Skatter paa faste Ejendomme	30,5	34,0	28,8	21,4
II. Personlige Skatter.....	18,3	49,6	17,3	31,2
III. Afgifter paa Arv og Omsæt- ning	6,6	12,6	6,3	7,9
IV. Forbrugsafgifter	44,0	54,0	41,6	34,5
V. Gebyrer, Sportler, Kendelser m. m.	6,4	8,0	6,0	5,0
	105,8	159,1	100,0	100,0

Sammenligner man Befolkningens Bidrag gennem
Skatter og Afgifter til den offentlige Husholdning nu
og for 10 Aar siden, finder man altsaa, at dette Bidrags
samlede Beløb er steget med noget over 50 Mill. Kr.
(fra 106 til 159 Mill.). Af den samlede Forøgelse fal-
der kun 3½ Mill. paa Skatter paa faste Ejendomme,
ca. 31 Mill. paa personlige Skatter, 6 Mill. paa Afgifter
paa Arv og Omsætning, 11 Mill. paa Forbrugsafgifter
og 1½ Mill. paa Gebyrer, Sportler, Kendelser m. m.

— Af de nye Skattelove er flere allerede traadt i Kraft: Loven om Spiritusafgift den 15. Juni, Lovene om Ølskat og Totalisatorafgift den 1. Juli. Cigaret-skatten svares fra 1. Oktober 1912, medens de nye Bestemmelser om Indkomst- og Formueskatten først skal komme til Anvendelse ved Ligningen for Skatte-aaret 1913—14. — Om de 4 Hovedlove, ligesom om Toldloven, er det fastsat, at Revisionsforslag skal forelægges Rigsdagen af Regeringen i Oktober 1916. Hvis intet uforudset indtræffer, kan der altsaa nu gøres Regning paa Skattefred i en stakket Stund af 4 Aar.